

Problem migracji i działania Unii Europejskiej w celu jego rozwiązania

*The problem of migration and EU
actions to resolve it*

Marcin Faliński, Uniwersytet Gdański

STRESZCZENIE

Artykuł przygotowany został na podstawie przemyśleń i obserwacji Autora. Dokonuje on próby podania przyczyn zaistniałej fali migracyjnej i szczegółowego omówienia możliwości rozwiązania zaistniałego kryzysu oraz oceny skuteczności opisanych działań w kontekście rozwiązania problemu. Stara się wskazać działania prowadzące do trwałego rozwiązania problemu. Wykorzystuje przy tym wiedzę własną i własne obserwacje czym próbuje obalić mity krążące we współczesnym świecie wynikające z niewiedzy osób, a które są rozpowszechniane w mediach.

Słowa kluczowe: Islam, Chrześcijaństwo, uchodźcy, migracje.

The article was prepared on the basis of the author's thoughts and observations. First off al he attempts to name the reasons of the occurred migration wave. Then he discusses in detail the crisis solution possibilities and evaluates the effectiveness of those activities. Moreover the author tries to point the actions that will lead to lasting resolve of this problem. By using his own knowledge and observations, he tries also to dispel the myths circulating in the modern world arising due the ignorance of people and which are distributed in the media.

Keywords: Islam, Christianity, refugees, migrations.

ABSTRACT

Wstęp

Tematyka migracji jest obecnie problemem, który winien być rozpatrywany nie tylko na płaszczyźnie politycznej. Tę tematykę należy rozpatrywać także na płaszczyźnie religijnej, społecznej, ekonomicznej i kulturowej. Jesteśmy dzisiaj świadkami toczącego się, w niezwykle dynamicznym tempie, konfliktu z samozwańczym „Państwem Islamskim” pociągającego za sobą fale migracji, głównie religijnych. Badania nad tematyką migracji Autor artykułu podjął rok temu. Głównym obszarem, na jakim skoncentrowano badania są przyczyny migracji i zebranie jak najobszerniejszego materiału badawczego, który pozwoli w przyszłości na określenie dokładnych przyczyn i możliwości przeciwdziałania tym zjawiskom. W celu dokonania rzeczowego opisu zebranego materiału należy wykonać dokładną analizę składającą się z kilku aspektów. Przede wszystkim uwzględnienia wymaga aspekt religijny. Obecny konflikt jest w dużej mierze konfliktem ideologiczno-religijnym, którego rzeczowy opis wymaga dokładnego wprowadzenia w omawianą tematykę. Na wstępie Autor chciałby dokonać próby systematyki typów migracji, co pozwoli czytelnikowi na lepszą orientację w omawianej tematyce oraz poszerzenie wiedzy w zakresie omawianym przez niniejszy artykuł. Będzie stanowić również zachętę do dalszej analizy i badań w tym obszarze.

Tematyka migracji w kontekście religijnym, w obliczu panującego obecnie konfliktu z „Państwem Islamskim” jaki od roku 2014 toczy się na obszarze Syrii, Iraku i Afganistanu, generuje mnóstwo tematów do dyskusji nie tylko na forum politycznym czy kulturowym, lecz także na forum Religioznawczym. Jednak kwestia dokładniejszego opisu przedstawionego tutaj tematu wymagała od Autora 3-letniej, wnikliwej pracy nad zdobyciem podstawowej wiedzy z zakresu Religioznawstwa oraz półmiesięcznej pracy nad poszerzeniem tej wiedzy o podstawowe informacje z zakresu Politologii Religii, ukoronowane opracowaniem wygłoszonego w dniu 30.10.2015 roku referatu o problemie Uchodźców, w którym dokonano systematyki typów migracji i przedstawiono rozwiązania, jakie wówczas były stosowane. Opracowanie referatu zainspirowało Autora do dalszych badań nad problem, który wciąż przybiera na sile pomimo stosowanych działań zmierzających do jego rozwiązania. Wspomniany wyżej referat został wygłoszony w Gdańsku przy okazji zajęć z politologii religii i w sposób ogólny poruszał tematykę konfliktu z organizacją „Państwo Islamskie” i jego możliwych przyczyn. Jego celem było nakreślenie skali problemu i propozycja jego wstępnego rozwiązania. Po roku prowadzonych badań Autor stawia hipotezę, że przyczyną wywołania fali migracyjnej, z którą mamy obecnie do czynienia jest właśnie panujący od 2014

roku konflikt z samozwańczym „Państwem Islamskim”. Konflikt ten generowany jest przez wiele przyczyn pośrednich, do których można zaliczyć m.in.:

- pogorszenie sytuacji ekonomicznej;
- zagrożenie życia;
- pogorszenie warunków bytowych.

Właśnie wspomniane zagrożenie życia jest głównym czynnikiem determinującym obecne nasilenie fali imigrantów docierających do Europy. Głównymi powodami, dla których ludzie migrują z terenów ogarniętych konfliktem na terytoria UE są:

- chęć poprawy sytuacji ekonomicznej;
- chęć poprawy warunków bytowych;
- obrona życia swojego i najbliższych.

Podjętą analizę tej problematyki należy rozpocząć od określenia głównych przyczyn wystąpienia problemu. Rozpoczynając od kwestii zagrożenia życia będącego głównym czynnikiem determinującym nasilenie fali, którą obecnie obserwujemy, należy zauważyć, że w obliczu zagrożenia naturalną reakcją człowieka jest obrona życia nie tylko swojego, lecz także życia swoich najbliższych. By ten cel osiągnąć człowiek najczęściej migruje na terytoria neutralne. Wynika to z natury człowieka. Drugim zasadniczym aspektem jest dążenie samozwańczego „Państwa Islamskiego” do zaprowadzenia prawa szariatu na całym świecie. Należy tutaj postawić pytanie czy w tym konkretnym przypadku mamy do czynienia z religią czy może z ideologią? By udzielić odpowiedzi na to pytanie należy scharakteryzować kulturę islamską. Pierwszym zasadniczym błędem, którego popełnianie wynika z braku znajomości tej kultury, jest traktowanie Islamu jako monolitycznej kultury, tymczasem nie jest to kultura jednolita. Islam jest zlepkiem trzech aspektów (Walewski 2015):

- religijnego;
- kulturowego;
- ideologicznego.

Próbę charakterystyki powyższych aspektów rozpoczniemy od aspektu religijnego. By lepiej zrozumieć Islam jako religię należy cofnąć się do jej początku. Islam, jako religia, narodził się w VII wieku n.e. na Półwyspie Arabskim (Wilkinson 2009). Za faktycznego założyciela tej religii uznaje się Mahometa nazywanego „Pieczęcią Proroków”. Świętą księgą Islamu jest *Koran*, który według tradycji muzułmańskiej został objawiony Mahometowi przez Archanioła Gabriela w 610 roku. W 622 roku nastąpiła ucieczka Mahometa z Mekki do Medyny, w tradycji Islamu nazywana Hidżrą.

Rok 622 wyznacza początek dziejów Islamu. Współcześnie Islam jest obok Chrześcijaństwa jedną z największych religii monoteistycznych pod względem liczby wyznawców (blisko 25% ludności świata), także w wielu krajach Europejskich (np. we Francji czy w Polsce żyją mniejszości muzułmańskie). Islam jako religia opiera się na 5 głównych filarach, którymi są:

1. Wyznanie wiary;
2. Modlitwa;
3. Post;
4. Jałmużna;
5. Pielgrzymka do Mekki.

Wyznanie wiary czyli tzw. szachada jest jednym z najważniejszych filarów Islamu. Jest ona szeptaana dziecku przez ojca tuż po narodzeniu lub wypowiedana trzykrotnie przez osoby konwertujące na Islam w obecności świadków. Na język polski można ją przetłumaczyć następująco: „Oświadczam Uroczyście, że nie ma innego Boga prócz Allaha, a Mahomet jest jego Prorokiem”. Drugim z filarów jest Salat czyli Modlitwa. Przez Muzułmanów jest ona odprawiana 5 razy w ciągu dnia zawsze o określonych porach:

1. O Wschodzie słońca;
2. O poranku;
3. W południe;
4. O zachodzie słońca;
5. Wieczorem.

Salat może być odprawiana w domu lub zakładzie pracy, wyjątkiem jest piątek uznawany w Islamie za Dzień Święty. W piątki muzułmanie udają się o ustalonych porach do meczetów w celu odprawienia modlitwy. Modlitwa musi być poprzedzona starannym przygotowaniem polegającym najczęściej na oczyszczeniu rąk przy użyciu wody, a w przypadku braku dostępności wody za pomocą np. piasku. Po takim oczyszczeniu zwraca się twarzą w stronę mekki i klęcząc na dywanie modlitewnym rozpoczyna modlitwę. Trzeci filar czyli post ma znaczenie szczególne. Jego zadaniem jest zwrócenie uwagi muzułmanina na to, że obok nas na świecie żyją również ludzie cierpiący niedostatek i głód. Post podlega pewnym uwarunkowaniom, zgodnie z którymi do postu zobowiązany jest każdy muzułmanin, który jest zdrowy i w pełni sił. Prawo islamskie z obowiązku zachowania postu zwalnia:

1. Chorych;
2. Dzieci;
3. Kobiety w ciąży;
4. Kobiety karmiące piersią.

W miarę posiadanych możliwości opuszczone dni postu muzułmanin jest zobowiązany odrobić poza rama-danem. Czwartym filarem Islamu jest jałmużna określana jako Zakat. Zwraca ona uwagę wiernych na fakt, że obok społeczności muzułmańskiej, żyją również ludzie ubodzy, o których wierni również powinni pamiętać. Do płacenia jałmużny zobowiązana jest każda muzułmańska rodzina, a jej wysokość jest uzależniona od dochodów osiągniętych przez daną rodzinę. Zebranych z jałmużny pieniędzmi dysponuje cała społeczność. Mogą być one przeznaczone na cele związane ze społecznością np. na jej bieżące potrzeby lub na cele charytatywne. Ostatnim i jednocześnie kluczowym filarem Islamu jest pielgrzymka do Mekki. W tym zakresie prawo Islamu nie przewiduje żadnych ustępstw. Do odbycia pielgrzymki jest zobowiązany każdy muzułmanin, jeżeli pozwoli mu na to siły oraz zdrowie. Pielgrzymka ta winna być odbyta przynajmniej raz w życiu każdego muzułmanina. Pieczętuje ona więzi panujące wewnątrz społeczności muzułmańskiej, jak i muzułmanów na całym świecie. Trwa ona około 7. dni, a jej najważniejszym punktem jest tzw. Kamienowanie Szatana mające symbolizować walkę ze złem. W Islamie wyróżniamy trzy grupy ludów, które tradycja islamska określa jako „Ludy Księgi”, należą do nich:

1. Muzułmanie;
2. Żydzi;
3. Chrześcijanie.

Ludy te zaliczone zostały do ludów księgi ze względu na fakt wyznawania wiary w jednego Boga, lecz w ujęciu tradycji muzułmańskiej posiadają one zafalszowaną wizję Boga. Pomimo faktu zaliczenia tylko wyżej wspomnianych ludów do grona ludów księgi, Islam jako religia charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem szacunku i tolerancji religijnej nie tylko w stosunku do ludów księgi, ale także do wyznawców innych religii, lecz wzywa do nawrócenia. Życie rodzinne jest w Islamie traktowane z najwyższym szacunkiem. Małżeństwo w tradycji muzułmańskiej traktowane jest jako stan dany od Boga, dlatego każdy muzułmanin po osiągnięciu wieku dojrzałego jest zachęcany do wejścia w związek małżeński. Ceremonia zaślubin może odbyć się w:

1. Domu narzeczonej;
2. Domu narzeczonego;
3. Meczecie (wówczas o poprowadzenie uroczystości proszony jest miejscowy imam).

Fakt zawarcia związku małżeńskiego ogłaszany jest uroczysto w całej społeczności, jednak sam fakt jego ogłoszenia nie czyni go obowiązującym. Podczas ceremonii zaślubin narzeczony jest zobowiązany do wręczenia daru ślubnego nazywanego posagiem. Dar ten jest uzależniony

od stopnia zamożności rodziny i w momencie jego przyjęcia staje się wyłączną własnością nowo zaślubionej i zyskuje ona prawo do wyłącznego dysponowania otrzymanym darem. W przypadku, gdy narzeczona odrzuci przeznaczony dla niej dar, zgodnie z tradycją muzułmańską, zaślubiny zostają zerwane, zaś zawarty związek małżeński jest nieważny.

W świetle przedstawionych faktów Islam jest religią nastawioną pokojowo w stosunku do innych religii, zaś obecna w Islamie idea Jihadu (czyt. *Dżihadu*) opierająca się na tzw. „wersetach miecza” opiera się w rzeczywistości o walkę z grzechem i słabościami, nie zaś o wojnę polegającą na zbrojnej walce z wyznawcami innych religii, w tym również tych, zaliczanych do ludów księgi. Takie pojmowanie Islamu należy rozumieć nie jako religię, lecz jako ideologię. Mamy tutaj do czynienia z islamskim fundamentalizmem, a ściślej rzecz biorąc islamskim radykalizmem. Jest to przekonanie o Islamie, jako jedynej słusznej religii, a wszyscy wyznawcy innych religii winni być nawracani na Islam. Fundamentalizm, o którym jest tutaj mowa, jest ruchem polityczno-religijnym, który ma na celu zdobycie władzy nad światem. Często wykorzystuje on do tego celu religię. Ruch może przybierać różne formy fundamentalizmu pasywnego, działającego w sposób pokojowy np. Fundamentalizm Chrześcijański lub aktywnego.

W odróżnieniu jednak od radykalizmu, z którym mamy do czynienia w Islamie, poglądy zwalczane przez fundamentalizm nie muszą przybierać formy zbrojnej. Dlatego mówiąc o Islamie ideologicznym nie należy utożsamiać go z fundamentalizmem, lecz z radykalizmem.

Ostatnim aspektem jest aspekt kulturowy Islamu. Głównym powodem spięć pomiędzy kulturą Islamu, a kulturą zachodu jest w dużej mierze specyfika kultury muzułmańskiej. Jest to kultura hermetyczna, w drastycznym stopniu odmienna od naszej. Zwyczaje panujące w tej kulturze są ściśle podporządkowane religii i wynikającego z niej prawa szariatu. Zasadniczym aspektem, dość powszechnym w tej kulturze jest fakt sprawowania władzy przez mężczyznę nad kobietą. W naszej kulturze jest to interpretowane jako uprzedmiotowienie kobiety oraz pozbawienie należnego jej szacunku. Takie traktowanie kobiet jest w kulturze zachodu uznawane za niedopuszczalne i nieakceptowalne. Próby narzucania kulturze Islamu, charakteryzującej się rygorem postępowania w wielu kwestiach życia, liberalnego sposobu postępowania, doprowadzają do spięć i nieporozumień i niejednokrotnie do konfliktów na tle kulturowym, które przyczyniają się do niechęci muzułmanów do kultury zachodu.

Drugim, kluczowym dla tego zjawiska aspektem, są przejawy nienawiści w stosunku do Islamu jako religii.

Jest to dzisiaj dość powszechne zjawisko, z którym mamy do czynienia głównie w Polsce. Niechęć ta wynika głównie z niewiedzy społeczeństwa na temat tej religii oraz braku wiedzy osób, które podejmują się relacjonowania tych wydarzeń w mediach, co w następstwie powoduje utożsamianie islamskiego radykalizmu, będącego ideologią polityczną, z Islamem jako religią objawioną Mahometowi w VII wieku. Kreowany w ten sposób, nieprawdziwy obraz kultury muzułmańskiej jako kultury nietolerancyjnej pod względem religijnym i społecznym, który następnie rozpowszechniany jest wśród społeczeństwa powoduje negatywny jej odbiór, choć w rzeczywistości kultura ta charakteryzuje się bardzo wysoką tolerancją, zarówno religijną jak i społeczną.

Wszystkie wspomniane wcześniej aspekty jakich przez lata doświadczała społeczność muzułmańska spowodowały wykreowanie podobnego obrazu wśród społeczności muzułmańskiej, co stało się przyczyną podobnych reakcji ze strony świata Islamu w stosunku do nas, prowadząc do spięć i konfliktów, które postawiły nas przed wyzwaniem, z którym przyszło nam się dzisiaj zmierzyć.

Fale migracyjne wyzwaniem współczesnego świata

Wiek XXI przynosi nowe wyzwania dla społeczeństw europejskich, jakimi są migracje nie tylko te ekonomiczne, lecz także z terenów ogarniętych konfliktami zbrojnymi czy to w Syrii, czy na terenie Ukrainy. Skłania to Autora do bliższego zastanowienia się właśnie nad tą kwestią. W tej części rozważań należy dokonać rozgraniczenia głównych typów migracyjnych i określić przyczyny, dla których migracja z tych kierunków ma miejsce. Wśród migracji Autor wyróżnia dwa typy (Faliński 2015). Pierwszym z nich jest migracja azjatycka. Jest to szlak, z polskiego punktu widzenia, najbardziej widoczny. Szlakiem tym przemieszczają się głównie Muzułmanie uciekający z rejonu Afganistanu, Syrii i Iraku. Szlak ten jest obecnie najbardziej problematyczny, głównie dla Europejczyków, ponieważ stanowi pewnego rodzaju most łączący dwie, całkowicie sobie obce, kultury. Szlak ten kieruje się głównie w stronę Skandynawii i Niemiec, a przebiega przez terytorium RP, powodując różne starcia i konflikty nie tylko na tle religijnym, lecz również na tle kulturowym.

Według stanu na kwiecień 2015 roku na terytorium Polski docierało ok 12-30 tysięcy osób rocznie (<http://biuletynmigracyjny.uw.edu.pl> 2016) (dane uśrednione i przeliczone na poszczególne fale migracyjne), nato-

miast w miejscach docelowych czyli na terenie Niemiec i Skandynawii ponad 30 tysięcy osób rocznie (<http://biuletynmigracyjny.uw.edu.pl> 2016).

By lepiej zrozumieć problemy na tle kulturowym (kultury chrześcijańskiej i kultury islamu) różnice pomiędzy nimi przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Podstawowe różnice w kulturze islamskiej i chrześcijańskiej

Islam	Chrześcijaństwo
<ul style="list-style-type: none"> mężczyzna sprawuje władzę nad kobietą 	<ul style="list-style-type: none"> kobieta jest całkowicie wolna
<ul style="list-style-type: none"> kobiety podlegają surowym regułom ubioru 	<ul style="list-style-type: none"> kobiety mogą ubierać się dowolnie
<ul style="list-style-type: none"> o wierze, w jakiej kobieta wychowa dziecko, decyduje jego ojciec 	<ul style="list-style-type: none"> zarówno kobieta jak i mężczyzna decydują o wierze, w jakiej wychowają dziecko

Źródło: opracowanie własne na podstawie Walewski P., (2015) *Islam jako kultura*, wykład wygłoszony w listopadzie 2015 roku na Uniwersytecie Gdańskim, w ramach zajęć z Politologii Religii.

W tabeli 1 zestawione zostały tylko niektóre z różnic, które powodują, że w zetknięciu z kultury islamu, z kulturą w drastycznym stopniu odmienną, jaką jest kultura chrześcijańska, dochodzi do spięć, które są powodowane głównie przez wręcz niedopuszczalne wypowiedzi na temat tej kultury, jakie słyszymy w mass mediach i z ust czołowych polityków polskich.

Wracając jednak do problemu uchodźców przedstawiona wyżej liczba imigrantów, obecnie może jeszcze wzrosnąć, gdyż z kierunku Syrii na granice Europejskie dociera około 60 tysięcy i więcej osób uciekających przed wojną z ISIS, w poszukiwaniu lepszych warunków bytowych. Wciąż rosnąca liczba uchodźców przemieszczających się szlakiem azjatyckim pozwala przypuszczać, że konflikt z samozwańczym „Państwem Islamskim”, jaki toczy się na obszarze Syrii, Iraku i Afganistanu postępuje i zaostrza się. Rodzi się tutaj pytanie, w jaki sposób możemy przeciwdziałać wciąż rosnącej fali migracji? Od roku 2015, kiedy Autor rozpoczął badania, można zauważyć dwa, rażąco odmienne od siebie, sposoby działania.

Skupmy się jednak najpierw na Polsce. Polska, jako jedyne państwo w Europie Środkowej podjęło faktyczne działania zmierzające do rozwiązania problemu migracyjnego, podczas gdy sąsiednie państwa członkowskie takie

jak Węgry czy Serbia starały się blokować granice. Należy tu nadmienić, że na efekty działań zarówno Węgier jak i Serbii nie trzeba było długo czekać. Efektem tych działań było wykrystalizowanie nowych szlaków migracyjnych, którymi uchodźcy wciąż przedostają się na terytorium Unii Europejskiej. Czy zatem takie postępowanie jest właściwe? Zdaniem Autora, na pewno nie, ponieważ blokowanie dróg zrodziło kolejny problem, z którym musimy się zmierzyć jako społeczeństwo europejskie, czyli działalność przemytników. Imigranci, głównie z rejonu Morza Śródziemnego i okolic Grecji, są przewożeni szlakami w przepelnionych łodziach ryzykując życie i często nie osiągając celu, zatem zamknięcie legalnych i bezpiecznych dróg ucieczki oznacza dla tych ludzi wyrok śmierci, co w społeczeństwach cywilizowanych jest działaniem nieetycznym. Według stanu na kwiecień 2015 roku, w Polsce działa 11 ośrodków dla cudzoziemców, których zadaniem jest przystosowanie imigrantów starających się o azyl w naszym kraju do życia w nowych warunkach. Liczbę ośrodków z podziałem na województwa przedstawia tabela nr 2 (Walewski 2015:4).

Tabela 2. Liczba ośrodków dla cudzoziemców działających w Polsce w 2015 roku

Ośrodki dla cudzoziemców działające w Polsce według stanu na rok 2015	
Kujawsko – Pomorskie	1
Lubelskie	4
Łódzkie	1
Mazowieckie	3
Podlaskie	2

Źródło: Rada Europy, (2014-2016) <http://www.consilium.europa.eu/pl/european-council/> [02.03.2016].

W tabeli 2 przedstawione zostały ośrodki dla cudzoziemców utworzone przez władze polskie w 2015 roku w celu zapewnienia uchodźcom oczekującym na rozpatrzenie wniosku o azyl godnych warunków bytowych.

Dodatkowo, w ramach działań pomocowych prowadzonych w roku 2015 przez Nadwiślański Oddział Straży Granicznej, powołano 6 punktów w celu obsługi uchodźców osiadających w poszczególnych miastach, ich wykaz przedstawia tabela 3 (Walewski 2015: 5).

Tabela 3. Wykaz punktów obsługi uchodźców Nadwiślańskiej Straży Granicznej uruchomionych w 2015 roku

Wykaz Punktów Obsługi Nadwiślańskiej Straży Granicznej Uruchomione w 2015 roku	
Warszawa	2
Nowy Dwór Mazowiecki	1
Białe Błota	1
Łódź	1
Kielce	1

Źródło: Rada Europy, (2014-2016) <http://www.consilium.europa.eu/pl/european-council/> [02.03.2016].

Zadaniem przedstawionych w tabeli 3 punktów obsługi uchodźców prowadzonych przez Nadwiślański Oddział Straży Granicznej jest rozpatrywanie wniosków o pobyt stały lub tymczasowy oraz wydawanie zezwoleń. Uruchomienie tych punktów ma zapewnić szybszą obsługę uchodźców osiedlających się w miastach, w których wspomniane punkty obsługi działają. W roku 2015 uruchomiono również placówki obsługi w miejscowościach:

- Grupa koło Grudziądza;
- Bezwola;
- Biała Podlaska;
- Łuków;
- Kolonia Horbów;
- Grotnik;
- Dębak;
- Linin;
- Warszawa;
- Białystok;
- Czerwony Dwór.

Dwie z wyżej wymienionych placówek posiadają status placówek recepcyjnych tzn. oprócz zapewnienia schronienia osobom starającym się o nadanie prawa do pobytu na terytorium RP, podejmują szereg działań zmierzających do jak najszybszej asymilacji imigrantów i ich przystosowania do funkcjonowania po opuszczeniu placówek. Działania takie podejmują placówki w Białej Podlaskiej i Dębaku.

Ośrodki powstały w oparciu o wytyczne Unii Europejskiej z roku 2015, które określają zasady przyjęcia i rozdzielania imigrantów pomiędzy wszystkich członków Wspólnoty (*Program w zakresie migracji* 2016). Kraje członkowskie miały rozdzielić między siebie liczbę 160 tysięcy uchodźców,

co w przeliczeniu na Polskę stanowiło około 7 tysięcy osób. Ówczesny rząd polski stanowczo sprzeciwił się przyjęciu wymaganej przez Unię liczby uchodźców i ostatecznie udało się zmniejszyć początkową liczbę do 2 200 osób. Rząd argumentował to faktem posiadania możliwości na przyjęcie właśnie takiej liczby osób, jednak w rzeczywistości, biorąc pod uwagę liczbę działających ośrodków i punktów obsługi, liczba uchodźców, do przyjęcia której rząd się zobowiązał, czyli 2 200 osób, znacznie przekraczała faktyczne możliwości. Ośrodki i punkty obsługi były w stanie pomieścić jednocześnie maksymalnie 1 000-1 200 osób.

Obecnie problem uchodźców nasila się i postępuje, co stwarza realne zagrożenie wewnątrzspółnotowe. Obecny rząd polski jako receptę na problem migracyjny podaje pomoc uchodźcom poza granicami Unii. Jest to postępowanie zmierzające do bezpośredniej ingerencji w panujący na obszarze Iraku, Syrii i Afganistanu konflikt zbrojny, co może stworzyć realne zagrożenie dla naszego kraju ze strony samozwańczego „Państwa Islamskiego”.

Problem pomocy syryjskim uchodźcom był tematem ostatnich, zakończonych 19 lutego 2016 roku, obrad Rady Europejskiej, które odbyły się w Londynie. Ze strony Rady Europejskiej padła deklaracja zwiększenia dotychczasowej pomocy o kwotę około 3 mld euro. W praktyce oznacza to potrojenie środków, jakie Unia przeznaczy na rozwiązanie tego największego, od czasu II Wojny Światowej, kryzysu humanitarnego. Kryzys ten pochłonął już ponad 250 tysięcy ofiar. Skutki kryzysu wywołanego przez ten konflikt zostały przedstawione w tabeli 4.

Tabela 4. Skutki konfliktu zbrojnego z samozwańczym „Państwem Islamskim” w latach 2014-2016

Skutki konfliktu z samozwańczym „Państwem Islamskim”	
• ofiary śmiertelne	250 tys.
• osoby pozbawione warunków do życia, w tym z terenów Syrii	18 mln 13,5 mln
• osoby przesiedlone wewnętrznie	6,5 mln
• osoby, które schroniły się w państwach ościennych	4,6 mln
• masowe przesiedlenia	• na dzień sporządzenia artykułu liczba ta jest nieznana

Źródło: Rada Europy, (2014-2016) <http://www.consilium.europa.eu/pl/european-council/> [02.03.2016].

W tabeli 4 przedstawione zostały dane z całego rejonu ogarniętego konfliktem. Osoby objęte skutkami konfliktu schroniły się głównie w Jordanii, Libanie i Turcji. Państwa te obecnie posiadają największy odsetek liczby przyjętych uchodźców w stosunku do liczby mieszkańców. Jednak problem migracyjny wywołany kryzysem humanitarnym na obszarach ogarniętych Konfliktem z ISIS nie słabnie, lecz nasila się, co pozwala twierdzić, że podejmowane działania nie są właściwe.

Działania Unii Europejskiej zmierzające do zakończenia konfliktu i obecna sytuacja w Syrii

W ostatnim czasie doszło do szczytu na linii UE – Turcja, którego celem było powstrzymanie napływającej fali migracyjnej zmierzającej do Europy z terytoriów ogarniętych konfliktem. W zamian za przyjęcie imigrantów Unia zaproponowała Turcji pomoc finansową w kwocie 6 milionów euro oraz przyspieszenie rozmów akcesyjnych. W wyniku obrad podpisano porozumienie, na mocy którego większość migrantów przybywających z terenów ogarniętych konfliktem na tereny Unii Europejskiej ma być zatrzymywana w momencie przekroczenia granicy UE i zwracana na terytorium Turcji. Podpisanie tego porozumienia wzbudziło sprzeciw organizacji broniących praw człowieka. Swoje stanowisko argumentują one obawą deportacji uchodźców na terytoria ogarnięte konfliktem, z których uciekli. Porozumienie weszło w życie 20 marca 2016 roku, lecz jak pokazuje rzeczywistość, strona Turecka nie wywiązuje się z podpisanego porozumienia w sposób należyty. Transport i obsługa migrantów przybywających na zewnętrzne granice Unii i zwracanych na terytorium Turcji są mocno zakłócone. Głównym powodem tych zakłóceń jest brak obsługi urzędniczej oraz brak środków transportu, którymi zwracani migranci byłiby przewożeni na terytorium Turcji. W efekcie, docierający do zewnętrznej granicy Unii migranci, po zatrzymaniu, oczekują na przewiezienie na terytorium Turcji, co w przypadku nierozwiązania powstałego problemu może stworzyć bezpośrednie zagrożenie dla uciekających i wywołać próby sforsowania granicy Unii. Podpisane porozumienie obejmuje tylko migrantów, którzy nie przekroczyli granicy UE, co stwarza konieczność podziału między kraje wspólnoty migrantów przebywających na terenie UE na pobyt stały lub starających się o azyl. Jako pierwsza z rozwiązaniem powstałego problemu wystąpiła Polska. Polski Rząd zaproponował przyjęcie 5 000 osób, co przy obecnym stanie ośrodków i stanie obsługi może stanowić całkowicie realne możliwości zapewnienia przyjętym należytych warunków

do życia oraz należytej obsługi, co pozwoli w niedalekiej przyszłości na w miarę szybkie rozwiązanie kryzysu migracyjnego w naszym kraju (<http://www.defence24.pl> 2016).

Dodatkowym zagrożeniem z jakim przyjdzie się zmierzyć w przyszłości Unii Europejskiej może być wewnętrzna fala migracyjna wywołana błędnymi lub zbyt pochopnymi działaniami krajów Wspólnoty lub krajów ościennych, wśród których wymienić można m.in.: likwidację obozów dla uchodźców, masowe deportacje, zbyt małą liczbę ośrodków dla uchodźców starających się o azyl na terytorium danego państwa i związana z tym niewłaściwa obsługa, itp. Wszystkie te działania sprzyjają powstaniu dodatkowej fali migracyjnej, którą możemy określić mianem „Fali Europejskiej”. Jest to migracja w poszukiwaniu lepszych warunków życia w ościennych krajach wspólnoty, wywołana niewłaściwym działaniem określonych państw. Szacunkowa liczba osób jaka może przemieszczać się tym szlakiem może wynosić minimum 60 tysięcy, co w przypadku napływu na terytorium RP spowoduje konieczność ich odesłania i dodatkowo pogłębi kryzys związany z niewłaściwą realizacją porozumienia. Szacunkowa liczba migrantów, jaka może oczekiwać na terytorium Grecji na transport, może wynosić około 500 tysięcy osób, a codziennie na zewnętrznych granicach Unii zatrzymywanych jest średnio 60 tysięcy nowych migrantów. Potęguje to problem spowodowany kryzysem, co w następstwie może bardzo poważnie sparaliżować funkcjonowanie Unii Europejskiej.

Podsumowanie

Konkludując rozważania przedstawione w niniejszym artykule należałoby postawić pytanie, jakie rozwiązania powinny być stosowane w celu zminimalizowania skutków kryzysu migracyjnego w Europie? W tym artykule na przykładzie Polskim pokrótce scharakteryzowano właściwy sposób postępowania, który powoduje wstrzymanie fali migracyjnej, a tym samym znacząco przybliży do rozwiązania problemu. Polska, dzięki ośrodkom dla uchodźców oraz punktom obsługi prowadzonym przez oddziały straży granicznej, stworzyła warunki do przyjęcia około 5 000 osób, co w przeliczeniu na docierające do zewnętrznych granic UE grupy migrantów stanowi możliwość przyjęcia i obsługi około jednej grupy. Minimalizuje to dwukrotnie skutki jakie wywołuje kryzys migracyjny i przy okazji odciąża zewnętrzną granicę Unii zapewniając swobodny przepływ migrantów, co pozwala na unikanie niebezpiecznych w skutkach blokad i prób forsowania granicy UE. Dzięki sprawnej obsłudze w prowadzonych placówkach Polska w przyszłości będzie mogła przyjąć około 8 do 9 tysięcy osób, zapewniając całkowite wstrzymanie fali migracyjnej oraz swobodny przepływ migrantów wewnątrz

UE. Przykład ten dobitnie ilustruje fakt wpływu właściwie prowadzonej polityki migracyjnej na działania zmierzające do wstrzymania fali migracyjnej.

Wyżej wspomniane porozumienie, na mocy którego nowo przybyłe grupy mają być zawracane i przewożone na terytorium Turcji, możemy zaliczyć jako działanie prewencyjne, które w następstwie może spowodować nasilenie fali migracyjnej. Okresowe zamykanie granic, likwidacje obozów dla uchodźców, zamykanie granic, itp. były spowodowane panującym wewnątrz struktur UE sporem wewnętrznym. Działania te spowodowały masowy napływ migrantów na terytorium UE, pogłębiając tym samym kryzys migracyjny. Stanowią one jednak, w mniejszym lub większym stopniu, próbę usunięcia skutków fali migracyjnej, pozostawiając na uboczu konflikt i rezultaty, jakie wywołał. Jest to tylko przejściowe rozwiązanie problemu, które stwarza realne zagrożenie wykorzystywania obecnego stanu rzeczy przez ISIS.

By skutecznie przeciwdziałać powstałemu kryzysowi migracyjnemu podejmowane działania powinny być ukierunkowane nie tylko na powstrzymanie napływających na terytorium UE grup migracyjnych, lecz także na przeciwdziałanie konfliktowi w Syrii i skutkom, jakie ten konflikt od momentu wybuchu wywołał. W celu szybkiego rozwiązania problemu wewnętrznego Unii, będącego skutkiem napływu migrantów, należy poprawić i przyspieszyć obsługę nowo przybyłych oraz już przebywających na terenie UE imigrantów poprzez uruchamianie nowych ośrodków dla cudzoziemców oraz działających przy nich nowych punktów obsługi. Tak skoordynowane działania pozwolą w przyszłości na zahamowanie fali migracyjnej oraz na całkowitą jej likwidację.

Bibliografia

1. Faliński M., (2015) *Referat ISIS i problem uchodźców*, Gdańsk: Uniwersytet Gdański.
2. <http://biuletynmigracyjny.uw.edu.pl/53-grudzien-2015/dane-na-temat-migrantow-i-uchodzcow-w-europie> [21.03.2016].
3. <http://www.defence24.pl/262966,polska-zgodzila-sie-na-przyjecie-5-tys-uchodzcow> [21.03.2016].
4. *Program w zakresie migracji*, (2015) COM, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_pl.pdf [21.03.2016].
5. Rada Europy, (2014-2016) <http://www.consilium.europa.eu/pl/european-council/> [02.03.2016].
6. Walewski P., (2015) *Islam jako kultura*, wykład wygłoszony w listopadzie 2015 roku na Uniwersytecie Gdańskim, w ramach zajęć z Politologii Religii.
7. Wilkinson P., (2009) *Religia*, Kolekcja Wiedza i Życie, Warszawa: Hachette Polska.

Licencja:

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa Na tych samych warunkach. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autorów oraz Agencji Managerskiej VIP for You. Pełna treść licencji dostępna pod adresem: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/> Publikacja dostępna w sieci pod adresem: <http://kwartalnikrsk.pl>